

Vedtak - UKM 05/13

Hvordan snakke om seksualitet og teologisk uenighet i kirken?

Er det noen som har monopol på Bibelen eller nestekjærligheten? Om samlivsdebatten i kirken.

I **kirkenes nære fortid** har samtalen om seksualitet og kanskje særlig homofilt samliv skapt mange sår og vært preget av uforsonlige holdninger. Teologiske standpunkt har blitt satt opp mot hverandre, og mange har blitt tillagt meninger og holdninger det kanskje ikke er grunnlag for. Her kan unødvendige vrangforestillinger ha fått fotfeste, som for eksempel at liberale ikke bryr seg om Bibelen og Guds vilje, og at konservative ikke bryr seg om sine medmennesker og nestekjærlighet.

Temperaturen i debatten har gjort sitt til at mange i kirken ikke lenger ønsker å stå fram med sine standpunkt fordi de ikke vil bli satt i bås eller bli angrepet for sine meninger. Skal det være tillatt å komme med utsagn som for eksempel: «Det er synd når en kirke brenner ned, men enda verre når den forvitrer innenfra» som argument mot de som er for likekjønnet ekteskap, eller "Konservative kristne må svare for høye selvmordstall blant homofile"? Den norske kirke er et kristent fellesskap, og UKM13 vil understreke at det i en slik debatt må være grenser for hva man kan si om sine meningsmotstandere. Det kirkelige samtaleklimaet i krevende teologiske spørsmål er ved flere anledninger blitt drøftet av UKM. Vi vil trekke fram et vedtak fra UKM 08/07:

I usemje i teologiske spørsmål må vi ikkje gløyme at debatten handlar om menneske som kjenner spørsmåla på kroppen. Det blir derfor viktig å lytte til det dei homofile seier om livssituasjonen og erfaringa dei har. Samtalen må gå føre seg slik at alle blir respektert som medkristne.

En god dialog kan oppstå dersom begge parter viser gjensidig forståelse og går inn i samtalen med en åpen holdning der man ikke bare er opptatt av å få fram egne synspunkter. I en dialog er ikke nødvendigvis målet å komme til enighet, men at meningsmotstandere får større forståelse for hverandre og hverandres posisjoner. I en slik dialog bør det også være åpenhet for å lære noe, og kanskje til og med for å skifte mening i begge retninger. Ingen av partene i en slik dialog kan kreve å ha monopol på Guds vilje eller nestekjærlighet. UKM13 mener at kirken ikke må slutte snakke om disse spørsmålene, men sørge for at klimaet i debatten blir bedre.

Snakke sammen og lytte. Om å bygge bro over teologiske motsetninger.

Spørsmål omkring seksualitet og homofilt samliv kan både oppleves som kompliserte og krevende å sette seg skikkelig inn i, samtidig som de rører ved dype strenger i menneskers liv. For mange er eksempelvis homofilisaken og spørsmålet om vigsel av likekjønnede et alvorlig samvittighetsspørsmål uavhengig av hvilket standpunkt man har i saken.

For å få til en meningsfull og god debatt, mener UKM13 at det er nødvendig å forsøke å forstå hverandres standpunkt og argumentasjon best mulig. Samtidig som det er viktig å respektere den enkeltes samvittighet og standpunkt, vil UKM13 understreke at vi støtter Lærenemndas¹ og Samlivsutvalgets² teologiske standpunkt om at dette spørsmålet ikke er kirkesplittende.

Vi vil derfor fastholde viktigheten av at samtaleklimaet i kirken er av en slik art at det for enhver er trygt å stå fram med sine standpunkt i denne saken. Likevel bør det understrekes at det må være lov å være i en prosess med disse spørsmålene slik at ingen presses til å måtte ta et standpunkt i saken før de eventuelt er klar til det.

Vi oppfordrer til en empatisk nysgjerrighet i møte med andres standpunkt i samlivsetiske spørsmål. Er det mulig å snakke sammen på en måte som verken fører til stigmatisering av dem som vil fastholde tradisjonelle normer og idealer for seksualitet og samliv, eller av dem som vil endre kirkens syn på dette området? En konkret måte å gå fram på kan være å sette seg ned sammen med sine meningsmotstandere, bli kjent med hverandre og lytte til hverandres liv, erfaringer og troshistorie. Dersom en ærlig forsøker å forstå den andres posisjon, kan fordommer rives ned og det kan skapes relasjoner og et kristent fellesskap som tåler uenighet i teologiske og etiske spørsmål. Dette er også en metode UKM13 vil oppfordre menigheter til å bruke både i sitt ungdomsarbeid og i andre sammenhenger der det er teologisk og etisk uenighet. Vi vil her vise til Global Christian Forum (GCF) som praktiserer denne metodikken i økumeniske samtaler.

[GCF] er ingen institusjonalisert organisasjon, men mer et løst nettverk som forsøker å bygge bro mellom kirker og kristne tradisjoner som har stått langt fra hverandre. Metodologien er basert på gruppesamtaler der en deler troshistorie med hverandre. På den måten skapes det klima for lytting og læring som bidrar til å rive ned fordommer. (Sitat fra sakspapirene til UKM sak 06/13 Økumenisk dialog s 5).

Kirkens møte med ungdommer og deres seksuelle erfaringer.

Hvordan opplever unge kristne kommunikasjonen med venner og kjente på skole, jobb og i fritid? Vi må ta på alvor at unge kristne kan oppleve det som krevende å fronte et kristent livssyn i møte med venner og kjente som ikke deler samme tro og livssyn. Uttrykket "superkristen" som mange møter kan kjennes krenkende og stigmatiserende. Den som bekjenner kristen tro kan bli konfrontert med fordommer mot kirkens holdninger og praksis knyttet til områder som eksempelvis alkohol, homofilt

¹ I uttalelsen fra Den norske kirkes lærenemnd (Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken 2006) side 126 står det: «Nemda konkluderer med at den uenighet i skriftbruk og skriftforståelse som her kommer til uttrykk, er en belastning for Den norske kirke, men uten at det nødvendigvis behøver å føre til kirkesplittelse.»

² Samlivsutvalgets rapport (Sammen 2013) side 78:» I kirken er det som kjent betydelig uenighet i synet på homofili og hvordan kirken skal forholde seg til homofile, men ingen vedtak i Kirkemøtet eller Bispemøtet har gjort denne saken til et kirkesplittende faktum.»

Ordforklaring
Ordforklaring
Kirkesplittende:
Når parter i en teologisk debatt finner den teologiske uenigheten så stor at man ikke lenger ser det som mulig å ha gudstjeneste- og nattverdfellesskap.

samliv og seksualitet mer generelt. Ungdom som vil kalle seg kristne er ikke forpliktet til å stå til rette for alle synspunkt som lever i kirken.

Kan det hende unge mennesker og kirken snakker forbi

hverandre når seksualitet og samliv tematiseres? At kirken ikke kommuniserer inn i den virkeligheten unge kristne møter både innenfor og utenfor sine kristne fellesskap? Er det slik at kirken holder fram moralske normer som ungdom ikke finner forståelse og aksept for i sin egen virkelighet? Ungdom kan ha andre opplevelser, tanker og erfaringer knyttet til temaet seksualitet enn det som kommer frem i forkynnelse, undervisning og samtaler i kristne sammenhenger. Dette kan gjøre at seksualitet blir et større tabu slik at ungdommer ikke våger å dele sine erfaringer i et miljø som de opplever har en annen standard for hva som er rett og galt. Her vil vi vise til et sitat fra UKM06/04 i saken om Hiv og aids:

"Vi vil snakke åpent og sant om seksualitet, og om hiv og aids. Det er viktig at ungdommers historier blir hørt og tålt, selv om de måtte bryte med kirkas offisielle holdning. Vi vil utfordre både ungdomsledere og andre kirkeledere til å ta dette ansvaret".

UKM13 mener det er viktig at kirken er orientert om ungdommers faktiske erfaringer og ståsted knyttet til seksualitet i dag. Slik kan den forkynnelse og undervisning om seksualetikk som formidles i kirkelig sammenheng treffe bedre og være mer relevant som kristen livstolkning for unge mennesker. Det er en verdi at kirkens ansatte kan si noe om dette på en god måte, og at unge mennesker blir kjent med argumentasjon fra både konservativ og liberal side i kirkens seksualetikk, men det er også mulig for menigheter å søke samarbeid med organisasjoner, skolen, helsesøster og andre som har gode ressurser og fagpersoner på dette temaet.

UKM13 opplever at mange ansatte i kirken synes det er krevende å snakke om seksualetikk med ungdom, og mener derfor det er nødvendig å heve kompetansen rundt dette temaet. Det må utvikles mer ressursmaterieell for kirkelige ansatte og frivillige medarbeidere. Dette kan også øke viljen og frimodigheten til å tematisere saken i møte med unge og voksne mennesker. UKM er derfor glade for at Kirkelig ressurscenter nå er i gang med trosopplæringsprosjektet - *Sunt og sant om seksualitet*. Dette kan på sikt bli en ressurs for menigheter og deres konfirmasjons- og ungdomsarbeid. UKM 13 vil også utfordre de kirkelige utdanningsinstitusjonene til i større grad å sette fremtidige kirkelige ansatte i stand til å snakke om og å veilede i disse temaene på en god måte.

UKM13 OPPFORDRER:

- Det er både viktig *at* vi snakker om disse sakene og *hvordan* det gjøres. UKM13 vil derfor oppfordre kirken og dens ledere til både å fortsette samtalen om seksualitet og samliv, og sørge for at klimaet i debatten blir bedre. Dette kan for eksempel gjøres ved å prøve ut metodikken fra Global Christian Forum som vi har skissert ovenfor.
- UKM13 støtter Samlivsutvalgets og Kirkemøtets teologiske standpunkt om at spørsmålet om homofilt samliv og vigsel av likekjønnede ikke er kirkesplittende, men oppfordrer partene i denne saken til å utvise respekt og empatisk nysgjerrighet overfor sine meningsmotstandere.
- **UKM13 ber Bispemøtet** i sin drøfting og uttalelse om samlivsetiske spørsmål si noe om hvordan Den norske kirke i praksis kan leve med ulike syn i disse spørsmålene.

- **UKM13 oppfordrer kirkelige ansatte** til å være orientert om ungdommers faktiske erfaringer og ståsted knyttet til seksualitet slik at forkynnelse og veiledning blir mer livsnær og relevant for unge mennesker i dag. Her er det også mulig å hente inn eksterne ressurser.
- **UKM13 oppfordrer de kirkelige utdanningsinstitusjonene** til å gi sine studenter nødvendig kompetanse på seksualetikk og samtalen rundt dette.
- **UKM13 ber Kirkerådet** om å samle og gjøre tilgjengelig eksisterende ressursmaterieil for kirkelige ansatte. Vi ber også UFUNG vurdere om det på bakgrunn av vedtakene i denne saken er nødvendig å revidere eller å utarbeide ytterligere ressurser på dette området.
- **UKM13 ber Kirkelig Ressurscenter** om å ta momentene i dette dokumentet med i arbeidet med trosopplæringsprosjektet *Sunt og sant* om seksualitet.